

DE BRONNEN, DE MENSEN, HET LAND
Liber amicorum voor Kees van Schaik

Historische Reeks Kromme-Rijgebied 25

DE BRONNEN, DE MENSEN, HET LAND

Liber amicorum voor Kees van Schaik

redactie

CASPER A. VAN BURIK

ELS VAN MOURIK

DENIS VERHOEF

RIA VONK

Hilversum

Verloren

2024

Deze uitgave werd mede mogelijk gemaakt door financiële steun van het KF Heinfonds, het Regionaal Archief Zuid-Utrecht en de Historische Kring Tussen Rijn en Lek.

 kfheinfonds

Afbeeldingen op het omslag:

Fragmenten van de afbeeldingen in het boek op p. 18 en 38 en van een Duitse kaart van het zuidoosten van de provincie Utrecht uit 1790 (RAZU, THA algemeen (400), cat.nr. 65107, leW_5D3_17690).

Eindredactie Denis Verhoef

Redactie Casper A. van Burik, Els van Mourik, Denis Verhoef en Ria Vonk

ISBN 978-94-6455-110-5

© 2024 Uitgeverij Verloren bv, Torenlaan 25, 1211 JA Hilversum, www.verloren.nl

Omslagontwerp & typografie Rombus, Hilversum

Druk Wilco, Amersfoort

No part of this book may be reproduced in any form without written permission from the publisher.

INHOUDSOPGAVE

Ten geleide	7
Kees van Schaik – de onderzoeker, zijn belangstelling en zijn werk <i>Denis Verhoef</i>	9
Licht op de eeuwenoude, in 1814 opgeheven Rijntol te Wijk bij Duurstede <i>Ad van Bommel</i>	23
In de voetsporen van Ghijsbert Adriaensz. Breij en Geertken Jansdr. van Ewijck – een reis door remonstrantse kringen in en rond de stad Utrecht <i>Mieke Breij</i>	61
Reconstructie van de leenkamer van de adellijke familie Van Oostrum <i>Casper A. van Burik</i>	85
De familie De Beer uit Naarden en haar connecties met Utrecht – het relaas van een familie ten tijde van de Tachtigjarige Oorlog <i>Reinier Hilhorst</i>	121
Drie miljoen in het Kromme-Rijngebied – de eerste nationaal geheven inkomstenbelasting uit 1808 <i>Léon van der Hoeven</i>	161
De Eersbil bij de Dwarsdijk – aanzet tot een puzzel <i>Bob Kemp</i>	177
Een goede Rijk en een ware Jacob – bijdrage aan de oorsprong van enkele geslachten Van Blootenburg, (De) Cruijff en Van Rossem <i>Marcel S.F. Kemp</i>	185
Over de tong – een zilveren voorwerp in de strijd tegen tongblaar <i>Janjaap Luijt</i>	211

Johanna van Rijn van Jutfaes – ambachtsvrouw, weldoenster en suikertante <i>Els van Mourik</i>	217
Jean Corneille Oskamp Blankers – een Utrechter met een ? <i>Theo Oskam</i>	245
Uten Boemgaert (Odijk) <i>Nico Plomp †</i>	281
Waar woonde de Doornse smedenfamilie Van Schaik tot 1817? <i>Herman Postema</i>	301
Sodomie in Huis ter Heide (1751) <i>Wout Spies</i>	313
Vijf eeuwen eigenaren en bewoners van boerderij Atteveld in Odijk <i>Raymond Uppelschoten</i>	337
Naamgenoten Splinter van Rossum in familieverband geplaatst <i>Denis Verhoef</i>	371
Capoenen in de Oeverstraat – nieuw onderzoek naar oude huizen in Wijk bij Duurstede <i>Ria Vonk</i>	407
Boeren op de klei of in het zand – de relatie tussen de geslachten De Cruiff van Langelaer en Florissen van Lang(e)ren <i>Egbert Wolleswinkel</i>	429
Over de auteurs	459
Literatuurlijst	463
Archiefbronnenlijst	475
Index van persoonsnamen	481
Index van toponiemen	503

TEN GELEIDE

Voor u ligt *De bronnen, de mensen, het land*, het *liber amicorum* voor Kees van Schaik. Hoe kun je een noeste archiefonderzoeker op zijn 75^e verjaardag beter in het zonnetje zetten dan door hem een vriendenboek aan te bieden? Daarmee kunnen immers zijn mede-onderzoekers en archiefvrienden hun waardering tonen. Kees verdient die waardering. Voor zijn nauwkeurige en gedreven onderzoek, zijn warme belangstelling voor het werk van anderen en de ruimhartige wijze waarop hij zijn onderzoeksresultaten deelde. Zijn befaamde klappertjes – ringbandjes waarin hij bijna zestig jaren lang zijn onderzoeksgegevens noteerde – gingen van hand tot hand. Iedereen vond daarin wel iets van zijn of haar gading uit de vele bronnen die Kees onder ogen heeft gehad.

Als eerbetoon hebben zeventien bevriende auteurs voor dit *liber amicorum* een artikel geschreven dat aansluit bij Kees' brede belangstelling en dat interessant is voor iedereen met belangstelling voor de geschiedenis van het Kromme-Rijngebied en (soms verre) omstreken. De auteurs delen met Kees de liefde voor bronnenonderzoek. Voorouders worden in klein verband (de familie) en groot verband (de maatschappij) geplaatst: *De bronnen, de mensen, het land*.

Vier artikelen zijn overwegend genealogisch van aard en presenteren een bepaalde familie in een maatschappelijke context. Reinier Hilhorst laat in zijn artikel over de Naardense familie De Beer zien dat verwantschap een levensverzekering was. Mieke Breij toont de betekenis van de Utrechtse patriciërsfamilie Van Ewijck voor de remonstrants-gereformeerde gemeenschap. Egbert Wolleswinkel beschrijft, ingebed in een beschouwing over boeren op vruchtbare rivierklei en boeren op arme zandgrond, de relatie tussen de geslachten De Cruijff van Langelaer en Florissen van Lang(e)ren. Herman Postema brengt de Doornse smedenfamilie Van Schaik in kaart en onderzoekt waar in Doorn de Van Schaiks woonden.

Twee genealogische bijdragen benadrukken onderzoeksmethodische aspecten. Marcel Kemp neemt de lezer mee op een afwisselend genealogisch-heraldische reis met als eindbestemming meer zicht op de oorsprong van de families Van Blootenburg en Van Rossum. Denis Verhoef benadrukt de typische voornaam Splinter bij de familie Van Rossum en presenteert een hypothetische opstelling waarin veel Splinters van Rossum met elkaar in verband gebracht worden.

Twee bijdragen stellen onroerend goed centraal. Ria Vonk laat zien welke inzichten nieuw onderzoek naar huizen in de Oeverstraat te Wijk bij Duurstede oplevert en brengt daarbij een typische betaling onder de aandacht: in 'capoenen', ofwel gecasteerde henen. Raymond Uppelschoten zoekt uit wie de boerderij Atteveld in Odijk – waar Kees van

Schaik geboren is – in de loop der eeuwen heeft bewoond. Hij stelt vast dat de boerderij precies vijfhonderd jaar geleden bewoond werd door een familie Van Schayck.

Twee artikelen zijn meer biografisch van opzet. Els van Mourik plaatst de laat zestiende-eeuwse vrouwe van Rijnhuizen, Johanna van Rijn van Jutfaes, in de schijnwerpers, voor wat betreft haar familie, haar goederen en vermogen, fundaties en testament. Theo Oskam neemt de lezer mee in het wonderlijke levensverhaal van Jean Corneille Oskamp Blankers, een Utrechter die op negentienjarige leeftijd naar de westkust van Afrika vertrekt, na bijna twintig jaar terugkeert en de stad Utrecht dan lijkt te vermijden.

Ook specifieke bronnen komen aan bod. Casper A. van Buriks onderzoek heeft geleid tot een repertorium op de lenen van de leenkamer van de familie Van Oostrum. Léon van der Hoeven bespreekt de zogenoemde ‘Belasting van drie miljoen’, een weinig bekend belastingregister uit 1808 met gegevens over het Kromme-Rijngebied.

Twee auteurs hebben een Kromme-Rijns onderwerp uitgewerkt – terwijl zij daar normaliter geen onderzoek verrichten. Bob Kemp reconstrueert op basis van een leenakte uit 1531 enkele percelen land rondom de boerderij ‘Den Eersbil’ in ‘t Goy. En uit de collectie van de overleden Nico Plomp haalde en bewerkte Denis Verhoef een veertiende-eeuws dossier over de familie Uten Boemgaert uit Odijk.

Drie artikelen zijn meer algemeen historisch van aard. Ad van Bommel werpt licht op de in 1814 opgeheven Rijntol te Wijk bij Duurstede. Zijn onderzoek laat zien hoe de stad deel uitmaakte van een internationaal netwerk. Janjaap Luijt staat stil bij een achttiende-eeuwse tongschraper – een zilveren voorwerp dat gebruikt werd ter bestrijding van een ‘contagieuze siekte onder paarden en hoornbeesten’. *Last but not least*: Wout Spies gaat in op enkele gevallen van sodomie in Huis ter Heide (1751). Het ‘spulletje dat foxen’ heet leidt tot geseling, opsluiting en verbanning.

De bundel is niet alleen inhoudelijk zeer gevarieerd. Geografisch gezien is het Kromme-Rijngebied het zwaartepunt, maar ook Naarden, de stad Utrecht en Jutphaas komen aan bod. Eén auteur neemt de lezer zelfs mee naar fort Elmina aan de westkust van Afrika. Ook chronologisch gezien is er een grote spreiding, met artikelen die gericht zijn op de middeleeuwen tot bijdragen met een focus op de achttiende of negentiende eeuw. Maatschappelijk gezien vinden we zowel de bovenkant van de samenleving (Johanna van Rijn van Jutfaes) als de onderkant van de samenleving (gevallen van sodomie) vertegenwoordigd.

De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de artikelen ligt bij elk van de zeventien auteurs. De redactie is veel dank verschuldigd aan deze auteurs, de sponsors en verder aan iedereen die het boek mogelijk heeft gemaakt. In het bijzonder willen we noemen Maja Houtman voor haar kunstzinnige knipsels-op-maat, Winfried Leeman voor zijn hulp bij de afbeeldingen, Eddie Poppe voor het maken van enkele kaarten en Aart van Beuzekom voor zijn bijdrage aan de samenstelling van de indices.

De redactie meent met dit boek een groot aantal geïnteresseerden in de (lokale) geschiedenis een plezier te doen en wenst eenieder veel genoeglijke leesuren.

Januari 2024

Casper A. van Burik, Els van Mourik, Denis Verhoef en Ria Vonk

KEES VAN SCHAİK: DE ONDERZOEKER, ZIJN BELANGSTELLING EN ZIJN WERK

Op warme zomerdagen in de late jaren vijftig klimt Kees van Schaik als kind in de top van de allerhoogste schietwilg bij de boerderij Atteveld om urenlang zacht wiegend in de wind rond te turen over het landschap richting Houten, Werkhoven, Odijk, Bunnik en de Domtoren in Utrecht. Tien jaar later ontstaat het verlangen meer te willen weten over het verleden van die streek en de mensen in de dorpen.

Sinds 1969 doet hij genealogisch en historisch onderzoek in het Kromme-Rijngebied. De familie Van Schaik stamt uit de omgeving van Houten, Schalkwijk en Werkhoven, de familie van zijn moeder – De Kruijf – stamt uit de omgeving van Langbroek.

TWEE BOEKEN

Dit onderzoek zal resulteren in vele artikelen en in twee dikke boeken: *Overlangbroek op de kaart gezet* (2008) en *Vrijheid, gelijkheid, broederschap. Revolutie in het Kromme Rijngebied 1795-1802* (2023). In deze inleiding passeren deze publicaties de revue, te beginnen met zijn boek uit 2008. De wijze waarop Kees de geschiedenis van Overlangbroek beschrijft laat zien hoe hij naar zijn streek kijkt. Centrale thema's zijn het landschap en het bestaan, het dorpsbestuur en het kerkelijk leven.¹

HET LANDSCHAP EN HET BESTAAN

Van Schaik beschrijft het landschap in Zuidoost-Utrecht als zeer gevarieerd: van schrale zandgronden via heidevelden tot de zompige komgronden, en koppelt het landschap aan mogelijke beroepen van de bewoners. Hij onderscheidt vele middelen van bestaan, waarbij de boerenbedrijven centraal staan. Hij licht uitgebreid de akkerbouw, de hakhoutteelt, de veeteelt en de paardenfokkerij in Overlangbroek toe.

Het dorp was, met uitzondering van een broodbakker en een kleermaker, te klein om ambachtslieden een bestaan te kunnen bieden. Voor de meer gespecialiseerde ambachtslieden – een smid, timmerman, wagenmaker en schoenmaker – moesten de boeren naar Wijk bij Duurstede, Neerlangbroek of Amerongen; voor administratieve aangelegenheden naar Utrecht.

¹ Schaik, C. van, *Overlangbroek op de kaart gezet: dorp, landschap en bewoners, waaronder een familie De Cruijff*, Hilversum, 2008. Met als bijlage een cd-rom (separaat beschreven).

Afb. 1 Boerderij Atteveld, Kees kijkt over de velden, 21 x 14 cm (origineel papierknipwerk in silhouetepapier door Maja Houtman, 2023).

den – een notaris – vaak naar Utrecht. Daarentegen bood de handel in en het transport van elzenhakhout een groot aantal schippers en houtkopers een bestaan. De daghuurders vormden de sociaal zwakste bevolkingsgroep, hoewel ook binnen deze groep enige variatie bestond.

De verschillende standen waren bepalend voor de huwelijksmarkt. De families van de grote inheemse boeren vormden een zogenaamde ‘gesloten stand’, dit wil zeggen een afzonderlijke huwelijkskring die in beginsel gesloten was voor personen uit de kringen van kleine boeren, ambachtslieden, tiendenaars, schippers, daghuurders of inwonende knechten en meiden. Bij de grote boeren bepaalden de wederzijdse ouders met de verdere ‘vrunden en magen’ in de huwelijksvoorwaarden de huwelijksgift waarmee bruid en bruidegom werden bedeed. In de strijd om het bestaan vormde een passend huwelijk binnen boerenkring een voor de hand liggende overlevingsstrategie, want ziekte, de kans op een jeugdige dood, veepest, overstromingen, misoogsten en oorlogsschade maakten het bestaan onzeker.

GERELATEERDE ARTIKELEN

De paardenfokkerij, de fruitverkoop en de tiendrechtverpachting komen in drie zelfstandige publicaties nader aan bod. In een tamelijk recent artikel koppelt Kees zijn kennis

over het boerenbestaan in vroeger tijden aan zijn eigen jeugd. En wel hoe hij als vijftienjarige samen met zijn vader de openbare fruitverkoop in het veilinggebouw te Houten bezoekt. Hoe het blauw staat van de sigarenrook en de afslager voortdurend probeert met grappen de intense sfeer te doorbreken. In het artikel biedt hij inzage in het hele fenomeen waarbij fruit, hakhout, koren te velde, gras en hele boerderijinventarissen werden verkocht. Hij geeft een overzicht van de appel-, peren-, kersen- en pruimenrassen rond 1700 en beschrijft uitgebreid hoe de economische rampspoed die de Franse inval in 1672 teweegbracht – alle fruitboomgaarden werden omgehakt – tot veranderingen leidde in de wijze waarop de boomgaarden werden geëxploiteerd. En hij concludeert dat de agrarische economie op het Utrechtse platteland een witte vlek vormt in de historiografie.²

Hoe de Utrechtse paardenfokkerij in de zeventiende eeuw van overheidswege gereguleerd werd, van de kwaliteit van de dekhengst tot aan de gang van zaken op de paardenmarkt, is door Van Schaik in 1998 opgetekend. Hij verklaart de regulering vanuit de politieke ontwikkelingen: eerst de heropleving van de oorlog na het einde van het Twaalfjarig Bestand in 1621 en de daarmee gepaard gaande vraag naar paarden voor het leger van stadhouder prins Frederik Hendrik en later de Franse invasie. Hij observeert dat de kalkrijke rivierkleigronden in het Kromme-Rijngebied goede bot- en hoefontwikkeling mogelijk maakten; hoe de boeren in dit gebied nauwelijks ruïnen aanhielden, hoe dorpen verplicht werden voldoende dekhengsten te kopen en te onderhouden, hoe de centrale ordonnanties de boeren nauwelijks ruimte lieten om naar eigen inzicht te fokken en hoe de dorpsmeden de paarden besloegen en zich tevens belastten met de geneeskundige behandeling van de dekhengsten, tot aan castraties toe.³

De gang van zaken bij de jaarlijkse verpachting van het tiendrecht demonstreert Kees aan de hand van een publieke veiling in 1656 van 27 tiendblokken in 't Goy. De tienden werden verpacht door de heren van het kapittel van Sint-Marie. Zo komt de rol van de tiendkopers aan bod: zij moesten het areaal granen, respectievelijk erwten en bonen, precies optekenen. Ook wordt duidelijk dat de tiendkopers geen echte boeren waren maar een eigen groep vormden voor wie het pachten van tienden het hoofdberoep was en waarbinnen we een grote mate van wederkerigheid kunnen waarnemen. Het menu dat de heren van Sint-Marie en de tiendenaars in (de nog altijd bestaande Houtense) herberg De Roskam voorgeschoteld kregen, is af te leiden uit de kwitanties van de herbergierster:

- twee lamskwartieren, schapenhutspot samen met een kalfsborst;
- een Westfaalse ham;
- zes hoenderen om te braden;
- twee hoenderen om te 'sieden';
- aan weggen en allerhande koekjes;
- aan amandelen en rozijnen;
- zes duiven;
- gehakt kalfsvlees bij de hoenderen;
- kersen;

2 Schaik, Kees van, 'Fruiteelt in en rond Wijk bij Duurstede in de 17^e en 18^e eeuw', *Het Kromme-Rijngebied*, 52 (2018-4), p. 1-10.

3 Schaik, Kees van, 'De Utrechtse paardenfokkerij in de 17de eeuw', *Het Kromme-Rijngebied*, 32 (1998-2), p. 25-32.

Afb. 2 Kees van Schaik (rechts) signeert op de presentatie van *Overlangbroek op de kaart gezet* in november 2008 een hele stapel boeken voor John Roosegaarde Bisschop, bewoner van boerderij Het Wolvengat in Langbroek (RAZU, foto W.R. Leeman, nr. LeW_D4_19128).

- sla en aaltjessuiker;
- suiker, specerij en zout;
- tien bier in de kamer over tafel;
- een tonnetje wijn van zeventien kannen.⁴

Dit menu wordt hier vermeld omdat het Kees' belangstelling voor de details uit het dagelijkse leven zo mooi illustreert. Als auteur neemt hij de lezer graag mee op reis naar vroeger tijden.

Het landschap – en wel een heel specifiek aspect, te weten middeleeuwse woontorens – komt in een ander artikel nader naar voren. Samen met Joop van Schaik (geen familie) breekt hij een lans voor het opstellen van een inventarisatie van alle torens met hun eigenaren voor het gehele Sticht in de dertiende en veertiende eeuw; zo stimuleert hij verder onderzoek. Hij legt een verband tussen de gewelddadige middeleeuwse vetemaatschappij en de noodzaak van de bouw van een verdedigbare toren bij omgrachte hofsteden en bepleit dat deze behoefte aan private verdediging eerder bepalend is geweest voor de bouw van versterkte torens dan statusoverwegingen (zoals door Dekker en anderen gesteld).⁵

⁴ Schaik, Kees van, 'De tiendverkoop in 't Goy en het menu in de herberg De Roskam te Houten in 1656', *Het Kromme-Rijngebied*, 37 (2003-4), p. 69-74.

⁵ Schaik, Joop van, en Kees van Schaik, 'De functie van versterkte torens in een vetemaatschappij', *Het Kromme-Rijngebied*, 43 (2009-4), p. 86-89.

HET DORPSBESTUUR EN HET KERKELIJK LEVEN

Terug naar het boek over Overlangbroek. Het bestuur van de twee gerechten in Overlangbroek geschiedde door de schout samen met de burenen (grondgebruikers), later door de schout samen met de schepenen (een dorpsvertegenwoordiging). De schepenen waren onder andere belast met de uitvoering van het beleid zoals dat lokaal werd bepaald door de geërfden: zij die enig onroerend goed in het dorp in eigendom of bezit hadden – onder wie ook adellijke lieden, patriciërs, boeren elders en rentmeesters van kapittels en voormalige kloosters.

Het kerkelijk leven in Overlangbroek beschrijft Van Schaik vanuit verschillende invalshoeken: hij vertelt over het gebouw, over de godsdienstoefening maar ook over de richtingenstrijd in den lande. Naast de predikant belicht hij de koster, die een belangrijke rol in het dorp vervulde. De koster hield de kerk schoon, luidde de klok op zon- en feestdagen of begrafenissen en op momenten dat er belastingen moesten worden betaald of de Lekdijk dreigde door te breken. Hij was tevens voorlezer en voorzanger tijdens de kerkdienst, assisteerde bij het avondmaal en functioneerde als doodgraver en grafbidder.

De verhouding tussen kerkelijk gezag en maatschappij illustreert hij door in te gaan op de verschillende vormen van vermaak omstreeks het midden van de zeventiende eeuw: nieuwjaar zingen, het bestrooien van nieuwgetrouwden, lichtvaardige danserijen, kege-len, klootschieten, papegaaischieten, ganstrekken, ringsteken en tonslaan. Bij het tonslaan werd een gans in een ton opgehangen en werd degene wiens slag de gans deed ontsnappen tot koning uitgeroepen.

OVERLANGBROEK OP DE KAART

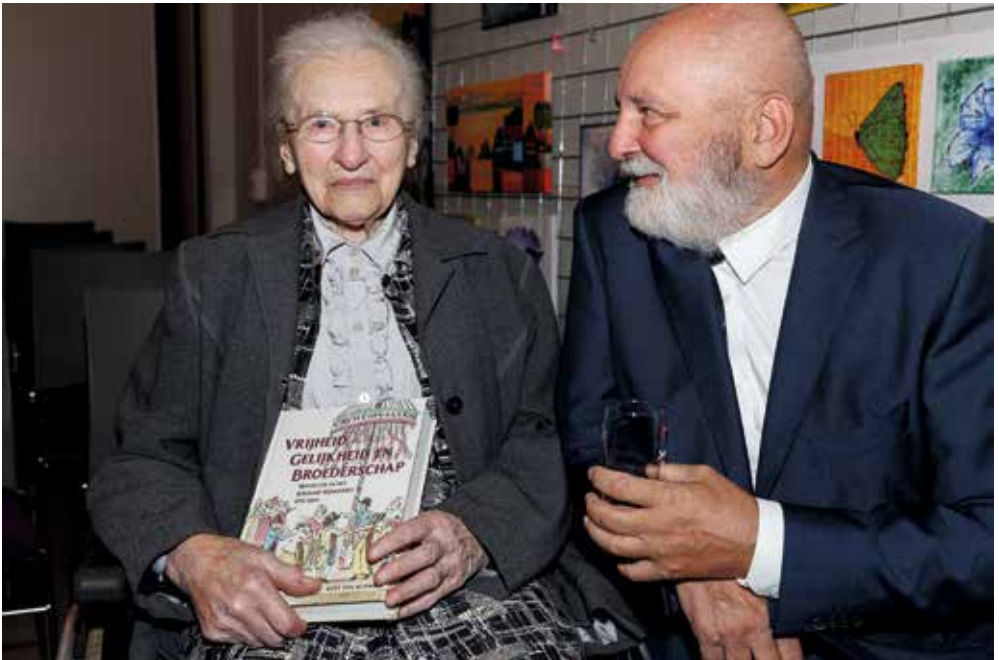
Het boek over Overlangbroek biedt nog veel meer dan de bovengenoemde beschouwing van de plattelandsgemeenschap, het bestaan, het bestuur en het kerkelijk leven. Het tweede deel is namelijk een repertorium van alle eigenaren en gebruikers van de grond tot de invoering van het kadaster in 1832, voorafgegaan door een analyse van de historische ontwikkeling van het grondbezit en -gebruik. Het laatste deel is gewijd aan de Overlangbroekse familie De Cruijff en hun verwanten, voorouders van de auteur en de oorspronkelijke aanleiding tot het onderzoek.

VRIJHEID, GELIJKHEID EN BROEDERSCHAP

In de zomermaanden van 1970 deed Van Schaik als 21-jarige onderzoek naar zijn familie in het archief van de ambachtsheerlijkheid Schonauwen. Hij ontdekte dat de patriotten tijdens de revolutie van 1795 zijn voorvader Willem van Schaik als schepenen en substituut-schout van Schonauwen afzetten. Het werd hem duidelijk dat zijn voorvader Oranjegezind moest zijn geweest en als diaken in de gereformeerde dorpskerk van Houten met afschuw moet hebben ervaren hoe de nieuwe revolutionaire schout tijdens de kerkdienst pogde de predikant van de kansel te halen, omdat die geweigerd had de beginselen van

Afb. 3 Kees van Schaik (links) overhandigt tijdens een feestelijke presentatie in oktober 2023 het eerste exemplaar van zijn boek *Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap* aan Ab van Dijk uit Cothen (RAZU, foto W.R. Leeman, nr. LeW_R5_06907).

Afb. 4 Kees van Schaik met zijn op dat moment 104-jarige moeder Maria van Schaik-de Kruijf tijdens de boekpresentatie in oktober 2023 (RAZU, foto W.R. Leeman, nr. LeW_R5_06998).

Het onderzoek naar de geschiedenis van het Kromme-Rijng gebied staat al decennialang op een hoog niveau. Dit is onder meer te danken aan de onderzoeker en genealoog Kees van Schaik, die al 55 jaar nieuwsgierig en gepassioneerd onderzoek doet naar zijn geboortestreek en de mensen die daar wonen. Zijn nauwkeurige en geduldige onderzoek resulteerde in een aantal hoogwaardige publicaties. Kees heeft in de loop van de jaren vele collega-onderzoekers geïnspireerd en gemotiveerd. Ter gelegenheid van zijn 75ste verjaardag hebben bevriende onderzoekers hun krachten gebundeld en dit *liber amicorum* voor hem samengesteld. Zeventien auteurs hebben een artikel geschreven dat nieuw licht werpt op de rijke geschiedenis van het Kromme-Rijng gebied en omstreken. Familieverhalen, de geschiedenis van de Wijkse tol en boerderij Atteveld in Cothen, de Jutphase ambachtsvrouw Johanna van Rijn van Jutfaes en het trieste lot van jonge sodomieten uit Huis ter Heide; dit alles en meer passeert de revue. Ook genealogische fijnproevers en mensen die op zoek zijn naar nieuwe bronnen voor eigen onderzoek komen in dit boek aan hun trekken.

